

LLUÍS COSTA I FERNÁNDEZ

JOSEP PELLA I FORGAS  
I EL CATALANISME



EPISODIS DE LA HISTÒRIA

COSTA i FERNÁNDEZ, Lluís.  
*Josep Pella i Forgas i el catalanisme.*  
Rafael Dalmau, Editor.  
Barcelona, 1997. 128 pàgines.

# Les febleses del catalanisme

LLUÍS COSTA I FERNÁNDEZ, historiador i arxiver, acaba de publicar un llibre sobre l'erudit de la Renaixença originari de Begur, Josep Pella i Forgas, en què tracta les relacions d'aquest amb el catalanisme.

L'estudi de Lluís Costa demostra que aquell gran patrici va tenir l'ambició de fer carrera política i no se'n va sortir. Va voler ser Diputat a Corts una i altra vegada i per arribar-hi fins i tot va fer trampa, fet que li costà l'expulsió de la Lliga el 1905. Aquell noble defensor a peu i a cavall del dret català resulta que va protagonitzar un assaig de tupinada i potser dos (tot ho fa pensar) per tal d'obtenir l'any 1896 i el 1905 l'acta de diputat. D'altra banda, el seu catalanisme abrandat, del qual havia donat

mostres a tort i a dret, no li va pas impedir en la seva llarga trajectòria de separar-se en determinats períodes del catalanisme organitzat ni de mostrar-se contrari a la Unió Catalanista, ni d'acceptar el suport del govern canovista per tal de ser diputat, ni de mostrar-se contrari a les Bases de Manresa, ni finalment, després de la seva defenestració, d'escriure un llibre, *La crisi del Catalanisme*, tan crític que per molts fou considerat un regal per als enemics de Catalunya.

La paradoxa és enorme ja que ningú no pot discutir que Pella és un dels grans noms de la Renaixença, que féu una aportació jurídica, històrica i cultural de primer ordre i que fou el mestre de Prat de la Riba i companyia, fornidor de dret i història a la

doctrina catalanista. És cert que era un home conservador i que en termes polítics el seu catalanisme, indiscutible, era més un regionalisme que un nacionalisme; però no se li pot pas negar el seu ideal d'una Catalunya recuperada i autogovernada.

El catalanisme de començament de segle fou més feble del que a voltes ha semblat i no ens han d'estranyar les baralles i desacords constants, ni les contradiccions i les misèries que hi anem descobrint a mesura que l'estudiem. Pella és una mena de paradigma d'aquella feblesa i ho demostra el llibre de Lluís Costa. Per això és un llibre tan interessant i, si m'ho permeten, tan actual.

Lluís Maria de Puig



Artemi Rossell Ferrer. *El camp d'aviació de Celrà 1936-1939.* Girona, Ajuntament de Celrà, 1997, 123 pàg.

# L'aeròdrom de Celrà

CONSTRUIT A PARTIR del novembre de 1936 per tal de contribuir a la defensa de la costa gironina dels atacs «nacionals», el camp d'aviació de Celrà fou un dels aeròdroms originats per la guerra civil que deixaren de tenir utilitat després del conflicte.

La monografia d'Artemi Rossell, confeccionada a base de documentació arxivística, premsa, fotografies i testimoniatges orals, refereix l'origen de l'obra, la seva situació en els termes municipals de Celrà i Bordils, les edificacions que tingué, els condicionaments que va suposar per a Celrà i les poblacions veïnes, els avions que hi van operar i els bombardeigs de què fou objecte per part de l'aviació del bàndol contrari. Com a apèndix reporta un llistat del personal civil que

va treballar-hi a l'hora de la construcció, una relació de comunicats franquistes relatius al camp i els plànols de les construccions que conformaven l'aeròdrom. També s'hi inclouen il·lustracions sobre els avions republicans que hi tingueren activitat, els bombardeigs i les restes actuals que es conserven de refugis, garites i altres obres relacionades amb el camp o la defensa antiaèria.

Com molt bé s'apunta a la presentació, el llibre apleix la funció de mantenir viu el record del que va ser el camp als qui van veure'l funcionar i als qui no l'han vist mai però n'han sentit a parlar. La llarga llista de noms de persona que hi desfila el fan, sens dubte, més entranyable per als habitants de Celrà i

pobles veïns, però el valor del llibre transcendeix els límits locals per als interessats en els treballs sobre la guerra civil. El Taller d'Història de Celrà, promotor de l'estudi, ha encertat així, doblement, en l'elecció del tema.

J. Clara